3e JAARGANG No. 1 15 HOOIMAAND 1938

ONTWAKEND VOLK

MAANDBLAD TOT VORMING VAN DEN NEDERLANDSCHEN GEEST

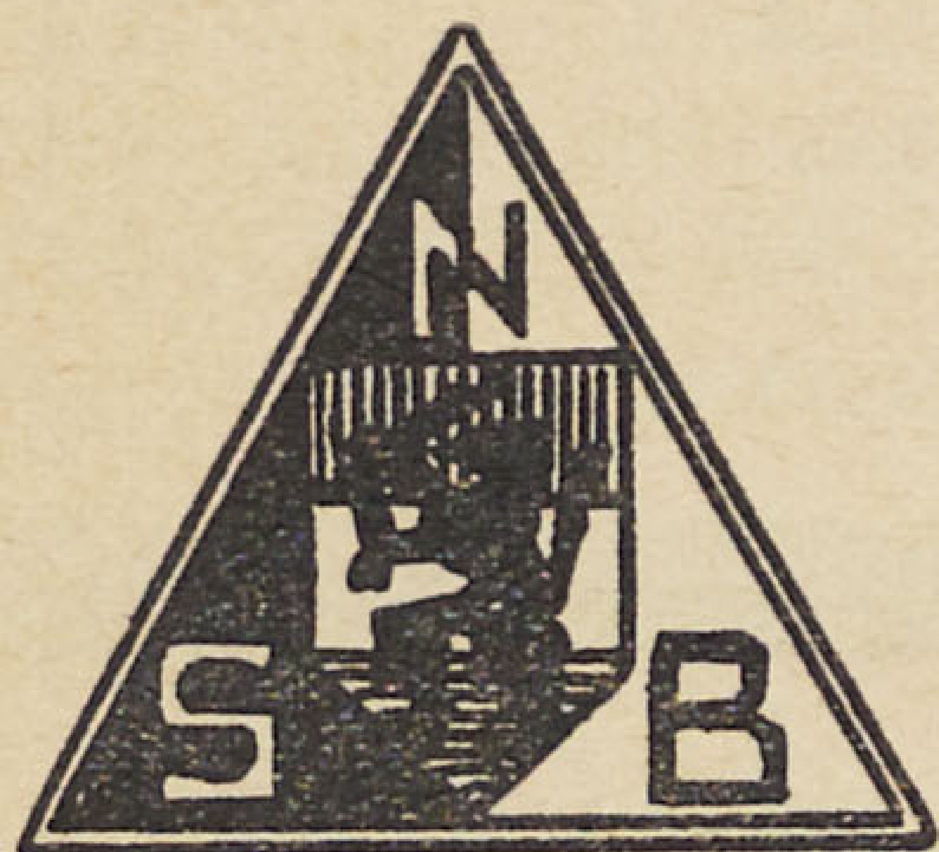
OPSTELRAAD: MALIEBAAN 35, UTRECHT
UITGAVE: NENASU — POSTBUS 2 — LEIDEN
INSCHRIJFGELD: f 1.50 PER JAAR (f 0.75 PER HALF JAAR)
POSTREKENING 207915 (TEN NAME VAN „VOLK EN VADERLAND")

CORNELIS JOHANNES VERVLOET,

in leven Hoofd Afd. X, Vorming.

Als wij elkaar ontmoeten...

Een sombere Maandagmiddag van Louwmaand van dit jaar.

Rustig zit ik te werken op de kamer van Afdeeling X. Plotseling gaat de deur open: de Leider. En met hem een mij onbekenden kameraad.

Ik spring op, ga den Leider enkele passen tegemoet, breng den groet en word vervolgens door hem voorgesteld aan: „Hoofd Afdeeling X, Kameraad Vervloet."

Een uitgestoken hand grijpt krachtig mijn rechter en twee donkere, fonkelende oogen boren hun blik in de mijne, strak, doordringend, fel.

Een kort oogenblik staan wij zoo, oog in oog, zonder een woord te spreken. Toch is het bijna ondragelijk, dien blik te doorstaan, maar ik voel dat het moet. Ik voel, dien blik móét je uithouden! de man, die je zoo aankijkt wil weten, móét weten, wie je bent!

Dan volgt de ontspanning: wij wisselen enkele woorden, bespreken kort de toekomstige werkzaamheden en weer ben ik alleen.

Zóó was mijn kennismaking met Kameraad Vervloet.

En thans, na een samenwerking van nauwelijks zes maanden rust op mij de zware taak, in dit blad, dat hem zoo nauw aan het hart lag, afscheid van hem te moeten nemen....

Afscheid nemen van een Kameraad, aan wien niet alleen ik, maar allen, die op Afdeeling X bijna dagelijks met hem in aanraking kwamen, zoo gehecht waren!

Wat moet ik hier schrijven? Van den goeden, trouwen Kameraad? Van den Nationaal-Socialist Vervloet? Van den fellen bestrijder van alles wat leugen en laf was? Van den in-geloovigen Christen? Van den zoo begaafden en zoo geleerden man? Of van den man, die zoo kinderlijk blij kon lachen, wanneer hij op een „germanisme" betrapt werd of wanneer een der Kameraden het slachtoffer was van een onschuldig grapje? Of van den ridder zonder vrees of blaam, die met een felheid op kwam voor recht en waarheid, waar deze in het gedrang dreigden te raken,

dat iedereen onder den indruk kwam van zijn scherpe woorden en nog meer van den gloed zijner tot in het hart doordringende oogen? Of van den vurigen Vaderlander, den Dietscher in hart en nieren?

Al wilde ik het, ik zou het niet kunnen. En voor ons, zijn medewerkers op Afdeeling X, is het ook niet noodig. Wij **weten**, hoe hij was en **wie** hij was! En wij zijn dankbaar, dat wij onder hem hebben mogen dienen, onder hem, die ons in deze korte zes maanden méér was geworden dan een Kameraad!

Voor mij liggen een aantal opstellen, door hem voor „Ontwakend Volk" geschreven. Ik blader ze door en lees:

„. . . . Het vertrouwen van den Leider plaatst mij aan het hoofd van Afdeeling X: de Vorming dus. Het beslissende onderhoud begon met de woorden van onzen Leider: „Gij zijt dus in beginsel bereid, de taak op U te nemen?"; mijn antwoord luidde: „Heeft U den moed te bevelen, **dan heb ik den moed tot gehoorzamen!**. . . ."

„. . . . Met het woord **„bedanken"** in betrekking tot onze Beweging geven wij blijk, den geest van het Nationaal-Socialisme nog niet door en door te hebben gevat.

Men zou het dan niet zoo lichtzinnig gebruiken.

Wie een taak aanvaardt in onze rijen, weet, dat hij daarmede een groote verantwoordelijkheid op zich neemt.

Hij voelt zich **soldaat, officier!**. . . ."

„. . . . Vastberaden mannen en vrouwen willen wij zijn en worden, mannen en vrouwen, die daar een „ja" weten te zeggen, waar het noodig is, maar die ook een „neen" aandurven tegenover alles, wat lafhartig en gemeen en onsociaal in onze levenshouding is overgebleven. . . ."

„. . . . Zaai een gedachte, ge oogst een daad;
Zaai een daad en ge oogst een gewoonte;
Zaai een gewoonte, een karakter is uw oogst;
Zaai een karakter en ge zult een lot oogsten. . . ."

„. . . . Als **wij elkaar** ontmoeten, de open, vlakke hand ten groet geheven, een krachtig „Hou Zee!" op de lippen, elkander aanziende met vrijen blik. . . . Als wij elkaar ontmoeten, wij Nationaal-Socialisten, dan spreekt onze ziel ontroerd en onhoorbaar, maar toch verstaanbaar:

Nederland — ons Vaderland!. . . ."

Als wij elkaar ontmoeten. . . . en dan: afscheid nemen?

Een van de Kameraden, die hem eveneens kort voor zijn heengaan bezocht, schrijft:

„Op den laten lenteavond zaten wij aan het bed, dat zijn sterfbed was. Met zijn immer wakende echtgenoote, die nooit van zijn zijde week. Wij zagen, dat zijn levenslamp langzaam maar zeker werd uitgebluscht. Bij mijn komst hief hij zijn bleeke, vermagerde hand nog op en fluisterde: „Hou Zee!" Hij greep mij bij de polsen en voor het laatst spraken wij samen over al hetgeen ons dierbaar was.

Over het Vaderland, aan welks toekomst hij met brandenden ijver en vast geloof mede had helpen bouwen en verder wilde bouwen.

Over de Beweging en haar Leider, die hij trouw bleef tot in den dood.

Over ons Volk, dat hij lief had met zijn geheele warme hart en dat hij zoo gaarne had willen helpen leiden naar een beter huis.

Over den Dood, die nabij was en over Christus, Die hem van den Dood had verlost. Want geen angst kende Vervloet voor het stervensuur, dat komen ging. Slechts heilig heimwee naar het Vaderhuis, waar ook hem een plaats was bereid.

Zijn zorg ging uit naar zijn vrouw en kinderen, naar zijn kameraden, naar de Beweging. Hij bezwoer mij, dat wij stand zouden houden tot aan de zegepraal of tot in den ondergang. Den goeden strijd voor een gezond en gaaf Volk, den heiligen strijd voor een Volk van Kameraden mede te strijden zonder wankelen of te wijken. Niet te verflauwen, niet te versagen, niet achterwaarts te zien! „God geve ons den moed en de volharding, de trouw en den ijver tot het volbrengen van den arbeid, waartoe wij geroepen zijn."

Toen boog hij zich neer voor het aangezicht van den Almachtige en smeekte om Zijn onmisbaren zegen op het werk van den Leider en de Beweging.

Dat de vloek, die op ons Vaderland rust, mocht worden weggenomen.

Dat de machten der Hel en der Duisternis niet overwinnen mochten.

Dat Neërlands Volk weer terug zou keeren tot der Vaderen God en dat de N.S.B. de ploeg mocht zijn om den akker van het volksleven toe te bereiden voor het zaad....

Wij namen afscheid. Nog eenmaal keerde ik mij om en zag hem aan. Hij glimlachte verheugd, zijn gelaat glansde in het late avondlicht. „De Christen kent immers geen afscheid!" zeide hij.

Toen sprak hij de woorden, voor altijd in mijn herinnering gegrift, de woorden gericht tot al zijn vrienden, ja tot de geheele Beweging:

„Tot ziens, kameraad!
Hou Zee! en tot ziens...."

* * *

Tot ziens! Ja, zóó zal het zijn!

Wanneer wij, in stille uren, met ons zelf te rade gaan, of in uren van twijfel en wankelmoedigheid, dan, ja dan zullen wij elkaar ontmoeten! Dan zullen weer die oogen, die felbrandende oogen hun blik in de onze priemen en in ons hart lezen! En dan zullen wij weer hooren de woorden, die hij ons voor het leven meegaf: „Denk er om, Kameraad: blijf bij den Leider! Laat hem nooit alleen staan! Hou en Trouw! En doe je plicht! De Leider gaat voorop. Hij kent den weg en hij gaat den goeden weg. Volg hem, Hou en Trouw!"

In stille uren zullen wij elkaar ontmoeten, en telkens zal hij ons weer zijn woord „Tot ziens!" toeroepen.

Maar ook in de uren van blijdschap zal hij bij ons zijn, en, zoo God wil, in de ure der overwinning!

Wanneer dan het Zwart-Rood Banier zal wapperen over de millioenen, ook dàn zullen wij elkaar ontmoeten....

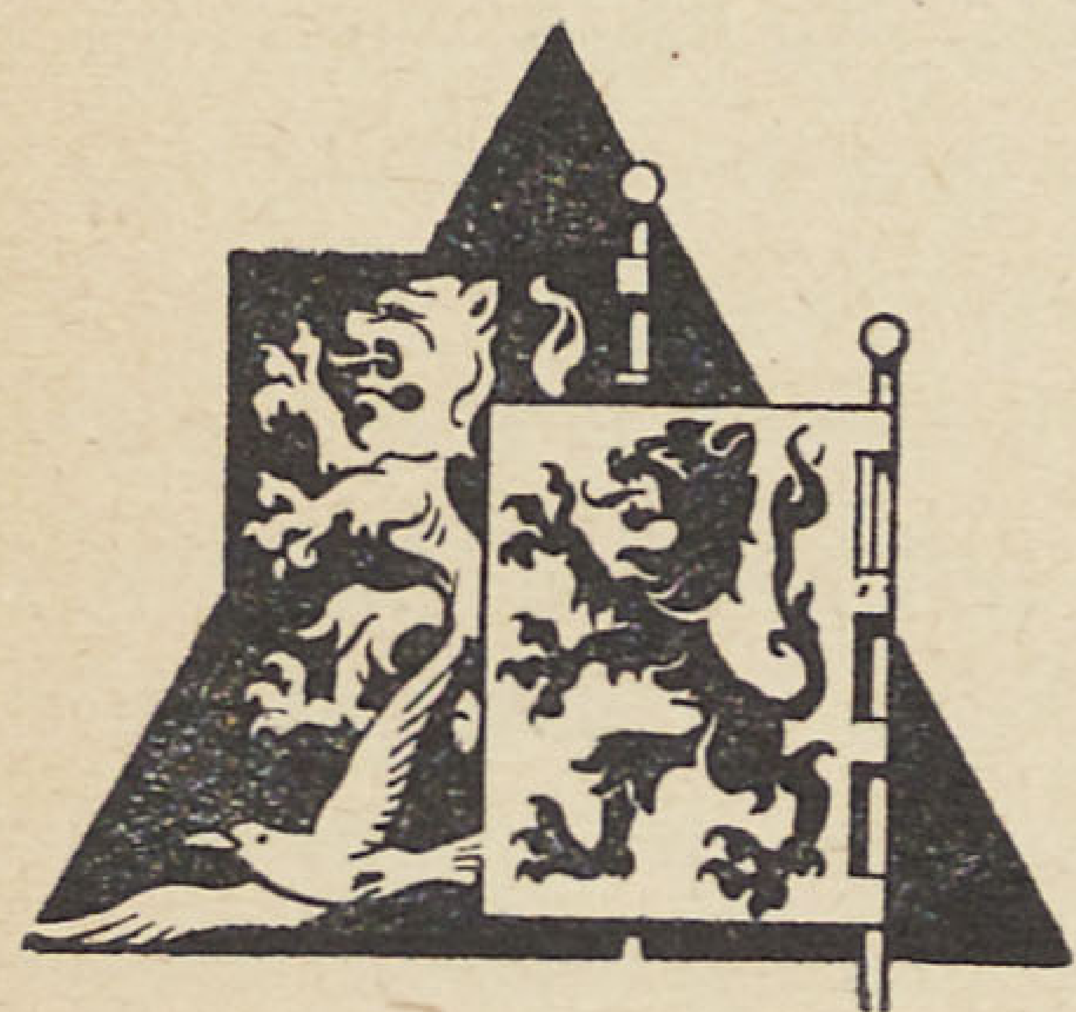
En uit ons hart zullen de woorden opwellen:

„Zie, Kameraad, dat wij het volbrachten, dat wij in trouwe onzen plicht hebben gedaan, dat is mede Uw werk!

Het werk van Hoofd Afdeeling X, Vorming: Cornelis Johannes Vervloet!"

S.

De Slag van Groeninge

'k Zag de Vlaamsche wevers keeren
uit den bloedigen Sporenslag,
In triomf het leeuwenvaandel
zwaaiend bij den goedendag.

„De glorierijke feiten van Vlaanderens verleden hebben reeds menige pen bekoord, en knapper dan wij het vermogen heeft menig schrijver ze op een prachtig doek, vol gedachten en kleur gepenseeld."

Aldus spreekt Dr. Victor Fris in zijn volksboek „Vlaanderens vrijmaking in 1302", als hij zich — zes eeuwen na den Guldensporenslag — neerzet om ter herinnering daaraan voor zijn verdrukt volk een tafereel te ontwerpen van den meer dan ellendigen toestand, waarin de Vlamingen omstreeks 1300 verkeerden, maar waarin zij kort daarna krachtig opveerden en toen lieten zien, waartoe een overheerscht en geknecht volk in staat is, als het zich weder van zijn fieren aard bewust wordt.

De schrijver was zeer zeker een alleszins bevoegd persoon, want hij was geschiedenisleeraar en archivaris, en een ander werk van datzelfde jaar 1902 over hetzelfde onderwerp „De slag bij Kortrijk" werd bekroond door de Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal en Letterkunde.

Wie deze boeken leest, wordt weldadig aangedaan door de liefde van Dr. Fris voor zijn vaderland, door de innige belangstelling voor alles wat op de geschiedenis van dat land betrekking heeft, en daarbij evenzeer door de groote nauwkeurigheid, waarmee hij de gegevens weet te waardeeren en te ordenen.

Van harte stemt men in met des schrijvers gevolgtrekking: **„voor Vlaanderen is die veldslag het beduidendste keerpunt in zijne geschiedenis;** van nu af beseft het volk zijne kracht; het put in dit gevoel van eigenwaarde een vast vertrouwen in zijne toekomst, en door zijn vrijwillig deelnemen aan den strijd tegen Frankrijk werd het versterkt in dit nationaal bewustzijn, dat wij nu met zooveel fierheid bij de Vlaamsche kroniekschrijvers en dichters zien opkomen."

Het is, als hooren wij de Vlaamsche kerels van 1302 zeggen: wat drommel! waarom zullen wij nog langer een vreemd juk dragen! waarom nog langer Fransche manieren naäpen? Waar-

om ons nog meer laten knechten, waar wij van zulk eene sterke volkskracht blijk gegeven hebben?

Iets dergelijks moet ons volk gevoeld hebben, toen het na den moord op Prins Willem I — beu van het telkens weer steun zoeken bij vreemde souvereinen — den bloedjongen Maurits tegenover den ervaren legeraanvoerder, den hertog van Parma zijne weermacht toevertrouwde en deze in 4 jaren tijds (1590—1594) den Hollandschen Tuin afsloot en de invalspoorten voor het Spaansche leger op het nachtslot wierp door de verovering van Groningen, Steenwijk, Koevorden, Zutphen, Deventer, Grol, Nijmegen, Geertruidenberg, Breda en Hulst. Kort daarna was heel ons land (op Den Bosch na) bevrijd van vijanden en durfde de Prins het aan, den tegenstander in **zijn** gebied op te zoeken (slagen bij Turnhout en Nieuwpoort)!

Iets dergelijks moet thans het Duitsche volk voelen, nu Hitler zijnen landslieden de wanhoopstaal „Deutschland ist kaput" uit de keel gewrongen en het volk weer recht en stevig op zijne beenen gezet heeft, verlost van de Versailles-ketens, met uitzicht op eene door eervollen arbeid verkregen blijde toekomst!

* * *

In 1300 dan had de Fransche koning geheel Vlaanderen veroverd en bij zijn rijk ingelijfd. Zelfs kon Filips de Schoone de hoop koesteren, den droom van zijn stamhuis te verwezenlijken: de herstelling van Gallië tot aan de boorden van den Rijn.

Maar de burgers van Brugge komen in verzet, niet zoo zeer uit aanhankelijkheid voor hun verdreven vorst, maar uit verontwaardiging over de minachting en harde behandeling, waarmee de overheerscher den Vlaming bejegent.

Een arme wever, Pieter de Coninc, éénoogig, reeds grijs van haren, klein van gestalte, maar in staat om zich in de volkstaal uit te drukken met die welsprekendheid, die in de harten haat en wraak ontvlamt, stelde zich aan hun hoofd. Koen en vlug van geest, aarzelt die krachtdadige man niet, dáár waar het heil der arme klasse het gebood, zelfs tot geweld zijne toevlucht te nemen.

Staatkundige misgrepen van den Franschen stadhouder verhoogen de misnoegdheid, **maar doen ook den socialen haat van richting veranderden: hij werd nationaal!**

Tot hiertoe sluimerde bij de Vlamingen een diep gevoel, dat slechts een prikkel noodig had om in de harten op te wellen. Reeds hadden de zangerige tonen van den pas ontslapen Maerlant bij het volk weerklank gevonden. Nu, onder den drang der omstandigheden, **ontwaakte plots dit besef van een Vlaamsch**

vaderland, met een bijzondere zelfstandigheid, met een scherp afgeteekend karakter, met eigen zeden!

Maar er diende een man gevonden te worden, die deze volksbeweging inrichten en vereenigen kon.

Die man was de kleinzoon van den verdreven graaf: de jonge Willem van Gulik, proost van Maastricht, uit de hoogeschool van Bologna teruggekeerd om zijn geslacht te wreken. Bijna nog een kind, doch buitengewoon ervaren en behendig, droeg de jeugdige Gulik van den geestelijke slechts het kleed, en was als krijgsman geboren.

De Fransche bezetting van Brugge wordt in den dageraad van 18 Bloeimaand 1302 door 5000 „muiters" (in Spanje noemt men zulke vaderlanders nu: rebellen) overvallen en vermoord; de tijdgenooten noemden dat den Goeden Vridach van Brugge, de huidige geschiedschrijvers spreken van de Brugsche Metten. De burgers nemen het bestuur in eigen handen.

Op het woord van den jeugdigen Willem komt zich de gansche boeren- en visschersbevolking onder zijn banier scharen. Stad na stad sluit zich aan en als één man begroeten de „kerels" van Vlaanderen — door de Franschen en Franschgezinden adel als tot slavernij gedoemd — den jongen Vlaamschen prins als hun bevrijder.

Bij het vernemen van dezen algemeenen opstand vluchtte de Fransche stadhouder naar Parijs en hitste den koning tot de verschrikkelijkste wraakneming op. Vooral de koningin ontstak in hevigen toorn en volgens den Brabantschen priester Lodewijk van Velthem — die dit alles in zijn vervolg op den „Spiegel Historiael" zoo schoon bezongen heeft — eischt zij **de vernieling van het Vlaamsche gewest en de uitroeiing van al wat Dietsch sprak!**

Onder bevel van Robrecht d'Artois werd nu een geweldig leger saamgetrokken: meer dan 10.000 ruiters en ongeveer 40.000 voetgangers, waaronder 10.000 Italiaansche boogschutters. Het brak op 30 Zomermaand 1302 op en trok regelrecht aan op Kortrijk. Van het oogenblik af, dat men Vlaanderen binnentrok, werd niemand gespaard; overal droegen de soldaten vlammende bezems als symbolen hunner gewelddaden.

Bij het naderen der vijanden reden de Vlaamsche aanvoerders voor hun troepen en moedigden ze een laatste maal aan: doet tuimelen de paarden, dan valt óók de man; maakt geen buit, maar slaat al dood. **Vlaenderen ende die Leu! es onse ghescri** (Vlaanderen en de Leeuw! is ons veldgeschrei). Dan

knielde het gansche leger en een priester droeg het H. Sacrament voor het front; een ieder sprak zijn biecht en bracht dan in stede der hostie een handvol dier aarde, die zij met hun bloed gingen drenken, aan den mond.

Het was op St. Benedictus, 11 Hooimaand, ongeveer drie uur, toen de strijd aanving. 1)

Het Fransche voetvolk drong over de Groote beek, waarachter de Vlamen zich op het gebied van het Groeninger klooster bij Kortrijk opgesteld hadden. De ridderschap, vreezende geen deel te hebben aan de eer der overwinning, rukte nu op, maar hun groot getal op de kleine ruimte werkte verwarrend, niet het minst op het voetvolk, dat bevel gekregen had, ruim baan te maken en gedeeltelijk terug te trekken.

Die verwarring werd den Franschen noodlottig; de ridders werden ten val gebracht en dood geslagen met de vreeselijke goedendags (zware knotsen met ijzeren punten). Pardon werd niet verleend en al boden ze — naar de gewoonte dier tijden — overgave aan en vrijkoop tegen hoog losgeld, niets weerhield de Vlamingen.

Zoo verging het ook den Franschen opperbevelhebber. Reeds was hij tot den Vlaamschen standaard genaderd, toen de reusachtige monnik van Ter Doest: Willem van Saeftinghen, hem den genadeslag toebracht.

Niet meer dan drie uren duurde de eigenlijke slag; het was weldra een bloedbad geworden, waarin tegen slechts 100 Vlamingen meer dan 20.000 Franschen omkwamen.

Voor Frankrijk was de Guldensporenslag een nationale ramp: in Normandië was er schier geen edelvrouw, of ze bleef weduwe. In de O.L. Vrouwenkerk te Kortrijk werden na den bloedigen strijd meer dan 700 gouden riddersporen opgehangen. Zoo onverwachts was de overwinning, zoo wonderbaar scheen die zegepraal, dat ze in Oostenrijk en niet het minst in Rome als een Europeesche gebeurtenis van de hoogste beteekenis weerklank vond.

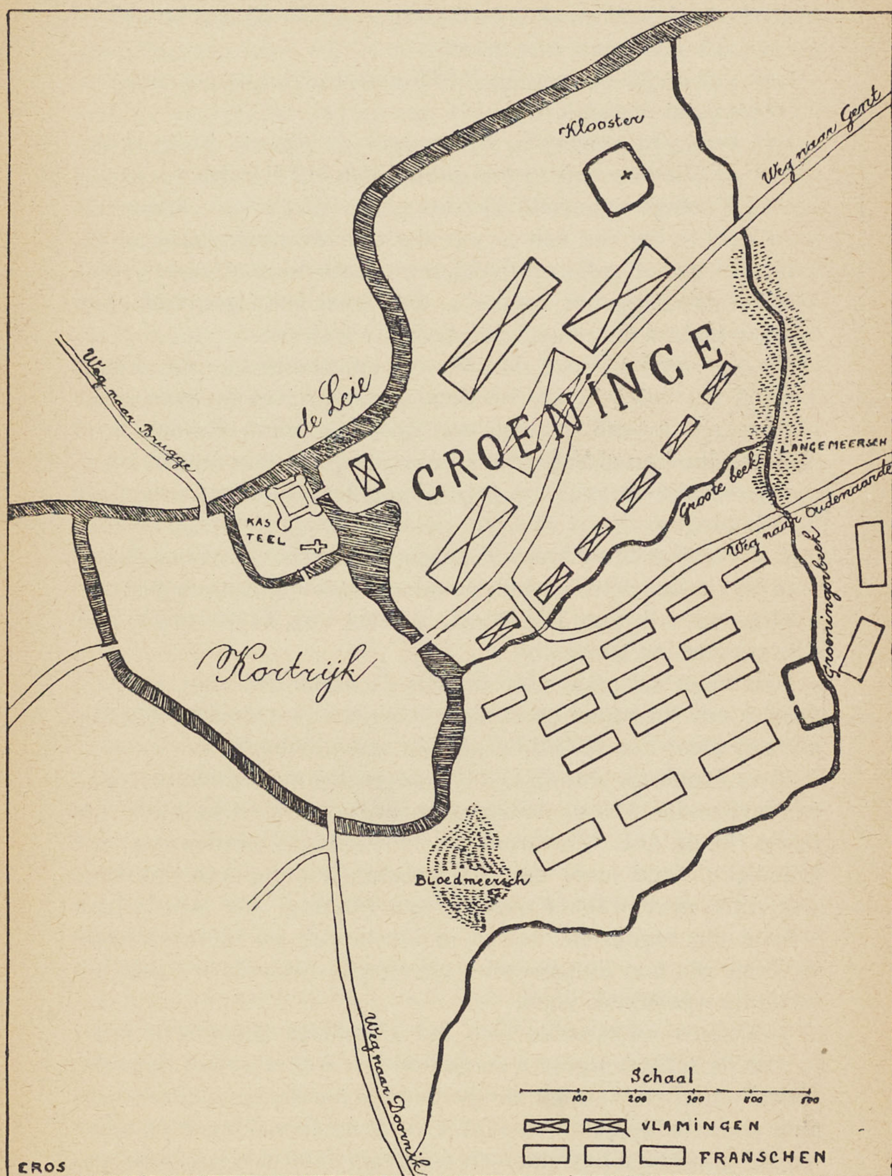
's Avonds verzamelde zich het afgematte Vlaamsche leger — van de achtervolging weergekeerd — weder op het slagveld. Vele Franschen waren in de moerassige meerschen gedreven en daar onverbiddelijk afgemaakt. Overal verspreid lagen de lijken van 63 graven en baronnen en ongeveer 1100 ridders, benevens de scharen van voetvolk.

Vlaanderen was vrij!

„Dit was op Sint Benedictus dach;
Hi mach wel seggen gebenedijt,
Doen die Leeu verwan den strijt." EROS.

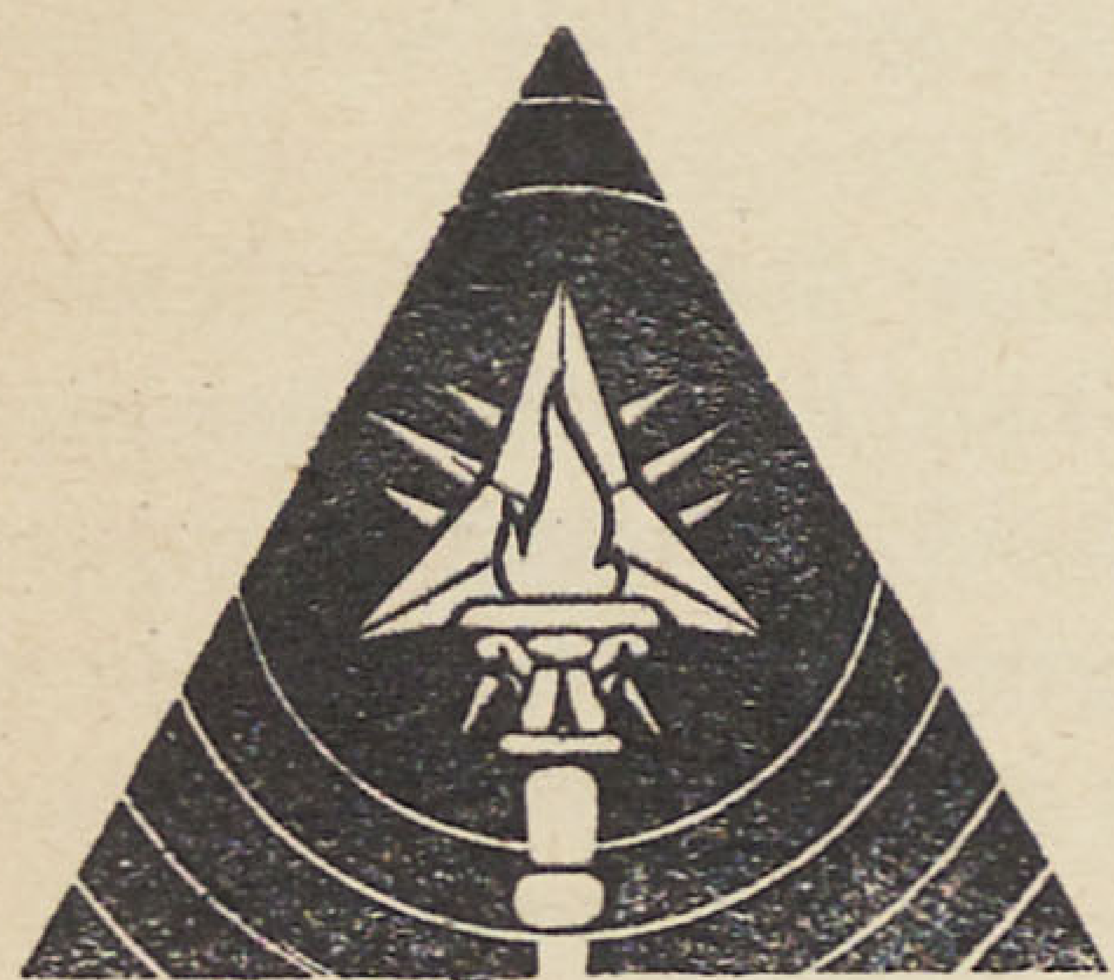
1) Zie het kaartje.

11 HOOIMAAND 1302

HOUSTON STEWART CHAMBERLAIN,

de Ziener van het Nationaal-Socialisme.

Op blz. 247 van den tweeden Jaargang van „Ontwakend Volk" stond de volgende zin: „Het Nationaal-Socialisme vloeit voort **uit** een bepaalde wereldbeschouwing". Hoe waar is dit woord! Want Nationaal- en sociaal voelen en handelen spruit wel voort uit onze houding tegenover de samenleving, misschien ook — ruimer opgevat — tegenover het leven, maar het omvat toch niet „de wereld", de wereld in ons en om ons in al haar veelheid; het zwaartepunt van het Nationaal-Socialisme ligt op één bepaald gebied, op het gebied van volk en staat.

Maar dat sluit niet uit, dat het Nationaal-Socialisme toch samenhangt met de andere gebieden van de „wereld"; integendeel. Het wonderlijke nu is, dat de mensch als levenswezen, dus als een organische eenheid er naar streeft bij zijn bewustwording van die wereld (in hem en rondom hem), die wereld als een eenheid te zien. Hoe meer hij deze wereld tracht te duiden en bewust te beleven, hoe sterker wordt ook dat streven naar het zien van de wereld als één groote eenheid. Het is alsof hij alles wil begrijpen van één bepaald beginsel uit.

B.v.: Is hij materialist, dan beheerscht de materie, d.i. de stof, alles; hij duidt zijn eigen geest, ja het Al, als „stof". Maar zijn wereld is geen **organische** eenheid, zijn wereld lijkt eerder op de eenheid van een reusachtige machine, waar alleen de wetten van de stof heerschen. Echter een eenheid moet en zal het zijn.

Een ander weer is spiritualist: de spiritus, de geest beheerscht niet alleen alles, maar **is** alles; de stof is maar schijn, geen werkelijkheid. Ook deze wereld der spiritualisten is geen **organische** eenheid, maar een — zij het ook onvoorstelbaar — geestelijk rijk, of hoe hij dat dan ook noemt.

Wij willen even bij deze grove indeeling van wereldbeschouwingen blijven stilstaan. Zal uit een dezer twee — als natuurlijk kind — het Nationaal-Socialisme geboren kunnen worden?

Leiden de gedachten en voorstellingen van deze menschen en hun houding tegenover het leven tot Nationaal-Sociailsme?

Neen. — De materialist mist immers het zintuig om de volksche waarden te vatten, hij voelt die niet aan. Hij kent alleen de **nuttige** samenvoeging tot een natie, terwille van **praktische** overwegingen, maar het volksche ligt ver van hem. Of — hij voelt die dingen toch aan; maar dan is hij op dat punt niet materialist. Hij zal dan, zoodra hij dit ontdekt, deze gevoelswaarden toch gaan verklaren uit de stof en hij zal met zijn redeneeren en logica alle opwelling van geestdrift weer glad strijken.

Van den spiritualist zou men verwachten, dat hij de volksche waarden eerder begrijpt en aanvoelen kan. En toch is dat niet zoo. Hij ontdoet ze van alle stoffelijkheid en houdt daardoor eigenlijk niets over. De stoffelijke grenzen zijn voor hem „schijn" en zoo trekt hij steeds ruimer kringen en belandt bij „de menschheid" 1). „Volk" is hem veel te eng, veel te materialistisch, terwijl menschheid dan „idealistischer" klinkt.

Zoo zien wij dat het volksche bij beide groepen een slechte kans heeft.

Het sociale komt er schijnbaar beter af. De materialist kan een mensch zijn met een warm hart voor zijn medeburgers. Hij is dan socialist in marxistischen zin; het verbeteren van het stoffelijk welzijn is het eenige doel, dat liefst internationaal geregeld moet worden, dat zoo mogelijk een zaak voor „de menschheid" als geheel moet worden.

Op dit punt meent de spiritualist klanken te hooren, die hem liggen en al is de inhoud van die klanken ook anders, wij zien dikwijls hoe een blik van verstandhouding gewisseld wordt, wanneer deze uitersten elkaar op het gebied van den staat en de internationale politiek ontmoeten.

Het socialisme in het Nationaal-Socialisme is anders, want het is nationaal. Het is nationaal, **omdat** het sociaal is (op **zijn** wijze), zoo goed als het sociaal is, **omdat** het nationaal is. Er is dus bij het Nationaal-Socialisme een WISSELWERKING tusschen die twee, zij vormen een eenheid en als ik het goed zie is het **die** eenheid, die wij met het woordje „VOLKSCH" willen aanduiden.

Volksch sluit in zich sociale rechtvaardigheid — dus uitgesproken stoffelijke dingen. Volksch sluit ook in zich de ideëele

1) „Menschheid" is een meer afgetrokken begrip dan volk of stam, minder belast met werkelijkheid als ik dat zoo zeggen mag, en daarom in schijn „geestelijker" en dus in de oogen van den spiritualist hooger, edeler.

eenheid van een volk, ook waar de staatsgrenzen (dus de nationaliteit) deze eenheid niet omvat, of **nog** niet omvatten kan. Volksch sluit in zich een reeks van geestelijke waarden, gevoelswaarden, of hoe men het noemen wil — volksch duidt op wisselwerking tusschen stof en geest, zonder het één hooger te achten dan het ander, of het één uit het ander te willen „verklaren".

Reeds aan de oppervlakte van het Nationaal-Socialisme is deze wisselwerking te bespeuren. Zeggen wij niet: hoe kan een mensch, die als verstooteling in armoede en ellende leeft, nog voor Volk en Vaderland voelen? Maar aan den anderen kant, wat geven wij om „patriotisme", dat van alle sociaal gevoel gespeend is? Of wat geven wij om menschenliefde die de eigen „naaste", zijn volksgenoot in ellende laat zitten, maar wel iets over heeft voor een hongerend volk ergens in China of voor de bevrijding van de negers?

Wie volksch denkt en handelt, kan niet materialist en ook niet spiritualist zijn. Maar hij kan evenmin die twee zoomaar naast elkaar zetten en als het ware om beurten doen gelden. Want het volksche erkent de wisselwerking tusschen geest en stof, het ziet de dingen in ORGANISCH verband.

Zooals bij alles, wat leeft, dit organisch verband door ons aanschouwd kan worden, wanneer wij hebben leeren zien, zoo ziet het Nationaal-Socialisme een organisch verband in de samenleving van het volk. Een organisme is iets hoogers dan een machine, een volk is meer dan staat en natie; wij mogen het vergelijken met een levend wezen. 2)

Wanneer wij nu materialist zijn, willen wij dit hoogere, dit meer, niet erkennen. Wanneer wij spiritualist zijn, willen wij de gebondenheid van dit hoogere aan de stof niet aanvaarden; aanvaarden als de ons toegankelijke wereld der werkelijkheid, waarin al ons doen en denken, ons werken en scheppen zich afspeelt.

Maar wanneer wij noch het een noch het ander zijn, wanneer wij — als ik een naam hiervoor zou mogen gebruiken — een organische wereldbeschouwing hebben, waarvan juist die wisselwerking het eigenlijke uitmaakt, dan past het „volksche" daar volkomen in, dan is dit een wereldbeschouwing waar het Nationaal-Socialisme uit kan voortkomen. Zoo gezien, is dan het Nationaal-Socialisme de verwezenlijking van die wereldbeschouwing op het gebied van staat en samenleving.

---

2. **vergelijken!** Want het **is** geen levend wezen, zooals een boom, een paard of ikzelf dat ben.

In hetzelfde stuk, waar wij ons uitgangspunt uit namen, wordt er ook op gewezen dat de eene mensch een grootere, de andere een kleinere wereld overziet. Wanneer hij „organisch" denkt en schouwt, zal zijn wereld, hetzij groot of klein, een „levende" wereld zijn. Hij is als het ware ingesteld op levende dingen, niet op starre doode stof en ook niet op wat men verkeerdelijk „ideëele vergeestelijking" noemt, waarbij men niet meer met beide beenen stevig op onze aarde staat.

Wanneer hij dan tevens een groote wereld overziet, wanneer hij door harde studie, door denkend schouwen en waarnemen is doorgedrongen in de wonderwereld van „het levende" — wanneer hij in den geest verkeerd heeft met de grooten van ons ras, met dichters en denkers — wanneer hij met een open vrijen geest door de eeuwen wandelde en met een bijzondere waarnemingsgave het alledaagsche leven rondom hem onbevangen waarnam, tot in de geestelooze oorden van de partijpolitiek — dan zou het kunnen gebeuren dat hij een voorlooper van het Nationaal-Socialisme werd, een ziener van den Germaanschen Nationaal-Socialistischen staat.

Zoo'n mensch was Houston Stewart Chamberlain, wegbereider, leeraar tot het Nationaal-Socialisme als uitvloeisel van omvattende kennis, diepe wijsheid en liefde tot ons ras.

Het wordt tijd, dat het Nederlandsche Nationaal-Socialisme zich meer gaat bezighouden met dezen grooten voorlooper, Engelschman van geboorte, later Duitscher van nationaliteit.

Wij willen daarom een volgenden keer iets over zijn leven vertellen, zijn leven dat een strijd was voor het behoud van ons rastbewustzijn.

N.

Spellings-narigheden

't Is wel opmerkelijk, dat mèt de aftakeling van het liberalisme en de doorwerking van de marxistische beginselen samenvalt een verzet tegen de lang-heerschende bekende spelling der Nederlandsche taal, n.l. die van De Vries en Te Winkel. Wie dagelijks, bewust of onbewust, meedeed aan het losmaken van wat hij gevoelde, of wat hem geleerd was te moeten beschouwen als knellende banden, kon er niet aan ontkomen, ook de spelregels als een „knellend keurslijf" te beschouwen. Men denke zich hierbij de ontnuchtering van vele onderwijzers en leeraren, die dag in dag uit te tobben hadden met minder schrandere leerlingen! Ze werden fel in hun revolutionnaire gelijkheids-waandenkbeelden geschokt.

Daar kwam nog bij de opvoedkundige dwaasheid, dat een kind niets mocht leeren, dan wat het volkomen kon begrijpen, een dwaasheid, die vooral in het lager onderwijs zeer verderfelijk heeft gewerkt. Gelukkig zijn we die narigheden te boven gekomen.

Kan een electro-technicus geen bekwaam vakman zijn, als hij geen inzicht heeft in de wetenschappelijke omschrijving b.v. der electrische eenheden? 't Is toch te dwaas, om het te durven beweren. Of kan een heibaas geen practisch arbeider zijn, als hij niet thuis is in de wetten der zwaartekracht of in de omzetting van den eenen vorm van arbeidsvermogen in den anderen? Een veronderstelling, die natuurlijk even idioot is!

Waarom zou een kind moeten begrijpen, waarom b.v. heren (in den zin van: legers) met één e en heeren in den zin van: mannelijke personen) met twee e's moet worden geschreven? Een eenvoudig onderwijzer zal volstaan met te zeggen: „we schrijven dit zoo". En aan de mogelijk verder gaande ontwikkeling zal hij overlaten de verklaring dier feiten te geven. En wordt die ontwikkeling niet bereikt, wat nood? Niet ieder behoeft bekend te zijn met taalverwantschap of met afleidingskwesties. Het doet trouwens aan iemands geluk niet toe of af, en is bovendien voor het grootste deel der menschen niet noodig.

Men heeft, helaas, gemeend, aan de wenschen van velerlei z.g.n. vereenvoudigers te moeten toegeven. 't Is al begonnen met Terpstra, die eenige inwilligingen deed. Daarna kwam Marchant, die er met ruwe bijl op inhakte. Gevolgd is Slotemaker de Bruïne, die een zalfje over te schrijnende wonden meende te moeten leggen, en voor een groot deel terugkeer naar de oude paden wenscht. En de regeering bleef in zekeren zin rustig toeschouwer, d.w.z. zelf bediende zij zich in de ambtelijke van haar uitgaande stukken van de spelling van De Vries en Te Winkel.

Toch bleef ze niet geheel werkloos. Immers, hunne Excellenties Marchant en Slotemaker de Bruïne gaven voor sommige examens gebiedende voorschriften. Dit ging trouwens heel gemakkelijk: een koninklijk besluit is het beste, beproefde machtmiddel. In hoeverre een minister van O. K. en W. het recht heeft, exameneischen naar zijn persoonlijk inzicht uit te leggen, en die wijzigingen gebiedend voor te schrijven, is een zaak, die we aan rechtskundigen moeten overlaten.

Of we dan zouden wenschen, dat aan de Eerste en Tweede Kamer in dezen een beslisingsrecht moet worden toegekend? Men zal kunnen begrijpen, dat de zaak dan nog hopeloozer zou komen te staan. In haar geheel zijn die lichamen niet bevoegd geenoeg om de daarmede samenhangende wetenschappelijke vragen te kunnen beoordeelen.

Naar verluidt heeft Z.Exc. Slotemaker de Bruïne de Belgische regeering gepolst, hoe het Vlaamsche deel der bevolking staat tegenover deze vereenvoudigingspogingen. Voorstanders ervan zullen zeer zeker wel gedacht hebben, of gezegd: „nu gaat hij bij den duivel te biecht".

Wij zouden het zoo uitdrukken: „in een land met sterk oplevend volksbewustzijn en herlevend nationalisme kon hij niet anders dan fellen tegenstand verwachten". Die dan ook gekomen is.

Is nu de spelling van De Vries en Te Winkel zoo dwaas? Dat hangt er maar van af, wat men dwaas gelieft te noemen. Men zal begrijpen, dat het niet mogelijk is, in een beknopt opstel het geheele vraagstuk volledig te bespreken. We zullen ons derhalve moeten bepalen tot enkele, naar wij hopen, duidelijke opmerkingen.

Het **geschreven** woord is de afbeelding in letters van het **gesproken** woord. Hieruit volgt, dat de beschaafde spreektaal de wetgeefster is, naar wie de schrijftaal zich zal moeten richten.

Spelling is nu de wijze, waarop een **woordklank** door een

woordbeeld wordt voorgesteld. Dit nu moet geschieden volgens vaste regels en deze tezamen vormen de **spelkunst** of de **orthographie.**

a. De beschaafde zegt lit-teeken (niet lik-teeken), jonk-heid (niet jong-heid).

De spelling geschiedt hier volgens den **regel der beschaafde uitspraak.**

b. Doch de beschaafde zegt: bant, hoet, ik zech, maar schrijft band, hoed, ik zeg, omdat hij ook zegt banden, hoeden, zeggen.

De spelling berust hier op den **regel der gelijkvormigheid.**

c. De beschaafde zegt met dezelfde uitspraak troonen (lokken) en tronen (zetels), pooten (ledematen) en poten (planten), wijden (zegenen) en weiden (grazen), mijt (hooiberg) en meid (dienstmaagd), en men schrijft ze zoo, omdat men bij de gelijkluidendheid der woorden op de andere schrijfwijzen let.

Deze spelling berust dus op den **regel der afleiding.**

d. Soms zijn deze hoofdregels niet voldoende om de spelling van een woord te bepalen.

Men schrijft kerksieraad (niet kerkssieraad) in overeenstemming met kerkdeur; stadsschool in overeenstemming met stadsmuur; geenszins in overeenstemming met alleszins; handschoen in overeenstemming met handwerk. Waar dus **uitspraak, gelijkvormigheid** en **afleiding** niet helpen kunnen, schrijft men de woorden in overeenstemming met verwante samenstelilngen, waarvan de spelling bekend is.

Deze spelling berust dan op den **regel der overeenstemming of analogie.**

e. Soms doen het **gebruik** en de **welluidendheid** zich ook nog gelden; het eerste in erwt (spr. ert), mensch (spr. mens) en de laatste in thans (voor thands), leidsman (voor leidman).

Dit alles lijkt een beetje droog, misschien schoolmeesterachtig, maar we hadden het noodig om aan te toonen, dat de erkende taalgeleerden De Vries en Te Winkel niet maar zoo luk raak de spelling van een woord vaststelden.

We moeten er nog even aan herinneren, dat **ij** en **ei** volkomen gelijk klinken, ook in de beschaafde uitspraak. Maar hier zijn de minister-spellinghervormers afgebleven. Waarom is mij niet duidelijk. Misschien wilden de heeren niet **te** radicaal zijn. Of mogelijk kunnen we dit nog verwachten?

Dit geldt ook voor **ou** en **au.** Zoo is er nog veel meer te noemen, dat we kortheidshalve moeten weglaten.

Tenslotte: hun regel: „schrijft altijd één **e** of **o** aan het eind

van een lettergreep" leidt tot **taalverarming**, omdat die het middel wegneemt om beteekenisverschil aan te geven.

Dit geldt ook voor de veronachtzaming der buigingsuitgangen de**n**, die**n**, enz. Op dit punt schijnt het ministerieel beleid te wankelen. Waarom men deze buigingsuitgangen wil laten wegvallen en de buiging (vervoeging) van het werkwoord wenscht te behouden is evenmin duidelijk; in elk geval afwijkend van eigen beginselen.

En nu zitten we midden in de misère!

De schoolboeken voor lager en middelbaar onderwijs zijn zijn zonder uitzondering geschreven in de edele Marchantsche spelling. Natuurlijk als gevolg van den druk der koninklijke besluiten op de exameneischen. Enkele schoolbladen en dagbladen (o.a. Het Volk) zijn gevolgd. Maar groot is nog het aantal dagbladen, tijdschriften en periodieken, lees- en studieboeken in de spelling van De Vries en Te Winkel.

Hoe komen we nu uit het moeras?

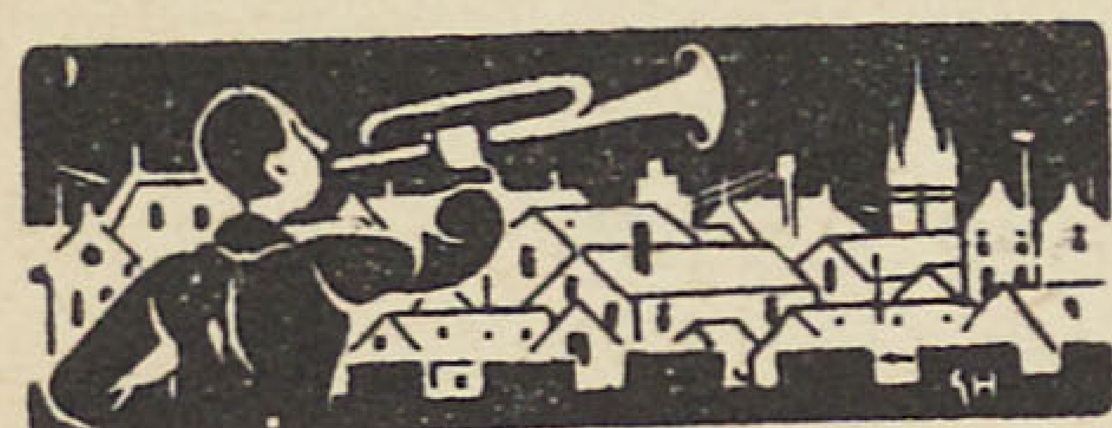
Er is maar één middel, ook door sommige Kamerleden bepleit: **terugkeer naar de oude, beproefde spelling!**

Wie zal dan de schade betalen aan de uitgevers, die met hun nieuwe-spelling-producten blijven zitten? Misschien is de heer Marchant daartoe bereid of Z.E. Slotemaker de Bruïne? Of, — alle geleende scherts ter zijde — de Regeering?

We zitten toch dik genoeg in onze duiten!

A. C. de B.

Mededeeling

De aandacht van al onze lezers, **en vooral van de leiders der zangkoren,** alsmede van allen, die werkzaam zijn voor de zangpropaganda, wordt er op gevestigd, dat alléén de **teksten** der strijdliederen, welke in „Ontwakend Volk" verschijnen, de door Afd. X, Vorming **goedgekeurde teksten** zijn.

Alvorens over te gaan tot het vermenigvuldigen van liederen, die op andere wijze reeds verschenen zijn, vergewisse men zich van de juistheid van den tekst door dezen te vergelijken met den in „Ontw. Volk" verschenen tekst.

Mochten er liederen zijn, die nog niet in „Ontw. Volk" verschenen zijn, dan wende men zich om inlichtingen tot Afd. X, Vorming, Hoofdkwartier, Maliebaan 35, Utrecht.

Inspecteur Dienst 3, Afd. X.
(Zangpropaganda).

De straten vrij

Ons hemd blijft zwart — ons bloed blijft rood,
Ons lied blijft hard— onz' strijd blijft groot!
Wij willen daad —wij zijn de tolk,
Aan ons de straat — aan ons het volk!

Wij gaan vooraan — wij eeren moed,
Voor eigen vaan — voor eigen bloed!
Onz' rijen vast — onz' harten trouw,
De straten vrij — voor oranje-wit-blauw!

Wij stormen voort — langs stad en land,
Ons lied doorboort — ons vuur ontbrandt;
Wij willen groot — wij willen vrij,
Voor U o volk — marcheeren wij!

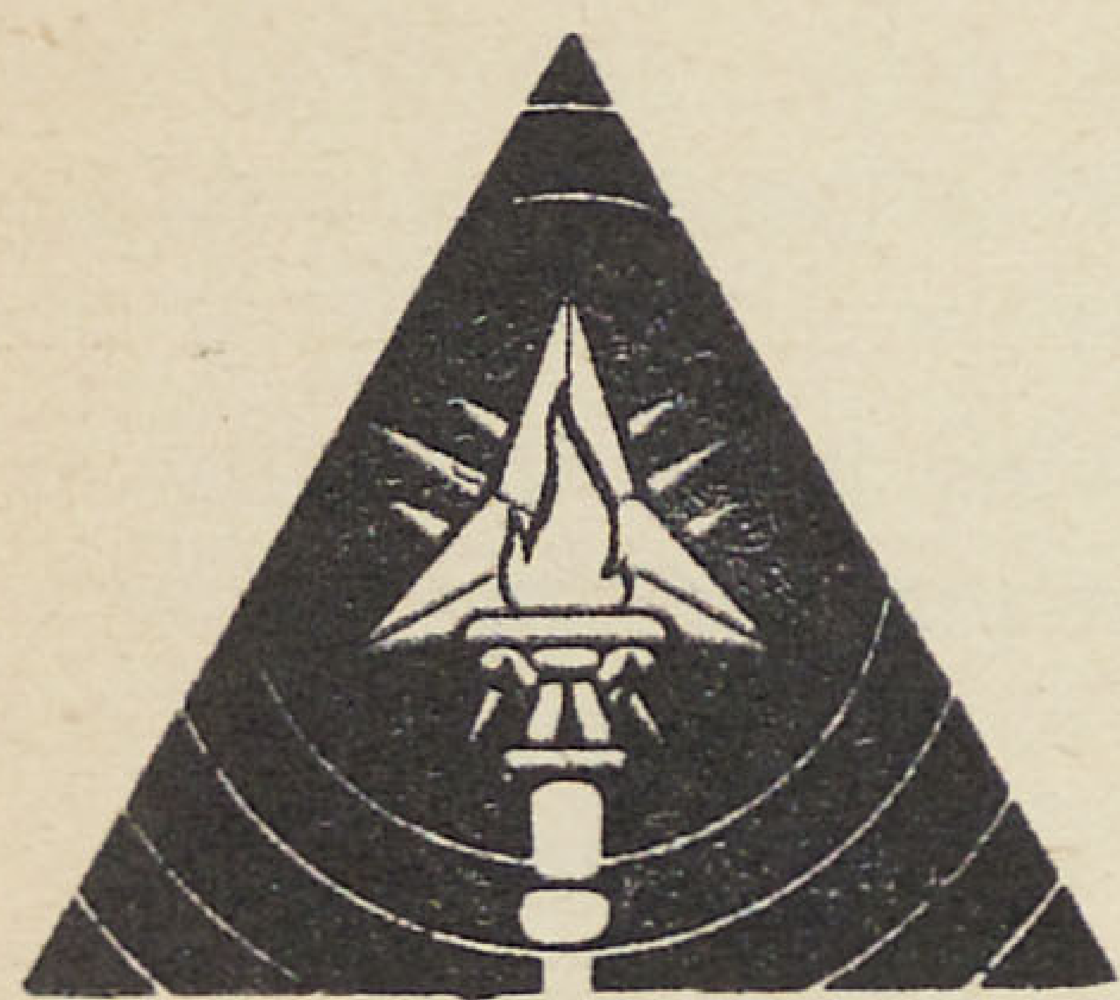
MELCHERT SCHUURMAN Jr.

DE STRATEN VRIJ

MELCHERT SCHUURMAN Jr.   FREDERIC CRISTOFFEL

ONS HEMD BLIJFT ZWART – ONS BLOED BLIJFT ROOD,
ONS LIED BLIJFT HARD – ONZ' STRIJD BLIJFT GROOT! WIJ WILLEN DAAD – WIJ
2e vers
ZIJN DE TOLK, AAN ONS DE STRAAT – AAN ONS HET VOLK! WIJ WILLEN
2DE VERS
DAAD – WIJ ZIJN DE TOLK, AAN ONS DE STRAAT – AAN ONS HET VOLK!

Slingerplanten

Zoodra het iemand goed gaat in het leven, kost het hem weinig moeite vrienden te maken. Maar in tijden van nood en van beproeving zijn er weinig vrienden, die het noodig vinden om **mee** beproefd te worden.

De N.S.B. zal onvermijdelijk hetzelfde moeten ondervinden, aangezien — zelfs bij een gestadigen groei — tijden van voor- en tegenspoed elkaar zullen afwisselen.

Daarbij komt, dat de N.S.B. als elke idealistische beweging veel wankelmoedigen aantrekt, die daarin steun hopen te vinden tegen hun eigen zwakheden.

Wie zal het hun euvel duiden, mits zij slechts bezield zijn door het heilige voornemen ook terug te geven voor wat zij ontvangen, en zelfs nog meer wenschen te geven dan te nemen? Wie zal de heggewinde geen plaatsje gunnen in zijn tuin, of de fleurige clematis en geurende kamperfoelie.

Maar er zijn ook parasieten onder de planten en de menschen, die mee willen genieten van wat een ander met moeite en strijd heeft veroverd of gewrocht zonder zich in te spannen, of iets terug te geven voor het ontvangen voordeel.

Hoe zullen wij de N.S.B. dan helpen vrijwaren voor de nadeelen van al te wisselvallige vriendschap of zelfs voor ongewenschte gasten?

We zouden het aan de Leiding kunnen overlaten. Maar dan zou die moeten beginnen met ons uit de Beweging te verwijderen, omdat we dan geen goede Nationaal-Socialisten waren; ook ongewenschte slingerplanten....

Hoe omvangrijker de taak der Leiding wordt met den groei onzer Beweging, hoe grooter ook het aantal medewerkers moet worden, waaruit de Leider een keuze kan doen, wanneer hij nieuwe ambtsdragers noodig heeft of bijzondere krachten voor een nieuwe taak. Ieder moet dus zijn best doen om zich zoo goed mogelijk te bekwamen voor de reserve-lichting en er op

toezien, dat anderen hetzelfde doen. Zelfcontrôle is daarom plicht.

Een belangrijke vraag dringt zich dan dadelijk aan ons op: hoe oefenen wij dit toezicht het beste uit op onze kameraden?

Ik zou zoo denken, door het zoo ongezocht en zoo onopvallend mogelijk te doen. Geen valstrikken spannen in de eerste plaats; die zouden het onderling vertrouwen onvermijdelijk schaden en zijn in geen enkel opzicht van nut. Zelfs het opzettelijk nagaan van iemand of hij wel zijn plicht vervult of een bijzondere opdracht behoorlijk uitvoert, is geheel overbodig en sterk af te raden.

Ook voor meerderen tegenover minderen is dat in verreweg de meeste gevallen niet noodig. Als er maar voldoende samenwerking is! M.a.w.: de meerdere heeft er voor te zorgen, dat hij voldoende „samen aan het werk is" met zijn ondergeschikten om hen ongemerkt te kunnen **helpen èn controleeren.** Als men zelf zijn plicht doet, behoeft men niet extra na te gaan en komen tekortkomingen van anderen van zelf aan het licht.

Voor sommige handelingen, die opzettelijk toezicht vereischen, zooals bij geldelijk beheer, worden voorschriften vastgelegd, zoodat niemand daar aanstoot aan kan nemen.

Het onderling toezicht houden, heeft onvermijdelijk kritiek ten gevolge, al of niet uitgesproken. De meerdere kan zelfs verplicht worden zijn oordeel uit te spreken over een kameraad. Laat ieder dan bedenken, dat er in elke oordeelvelling een beoordeeling van **twee** personen ligt opgesloten, van dengeen, die beoordeeld wordt, en van dengeen, die het oordeel uitspreekt. Dat geldt zoowel van een scherp oordeel als van een slappe beoordeeling of van nietszeggende klanken.

Reeds daarom zal men doen wat mogelijk is om een kameraad te helpen en te verbeteren, alvorens een oordeel over hem uit te spreken.

Welwillendheid verhindert niet scherp waarnemen, 't voorkomt wèl te scherp veroordeelen.

Als ieder zijn best doet, zal het gemakkelijk vallen de N.S.B. te voorzien van de noodige krachten. Ook als men slechts één uurtje in de week beschikbaar heeft, moet men juist dat eene uurtje goed gebruiken, en niet denken: ik kan zoo weinig doen, dus doe ik maar heelemaal niets. Denk aan de slingerplanten!

Groote moeite en zelfs gevaren zullen altijd blijven opleveren de onevenwichtigen, de abnormalen. Tegenover hen past mededoogen en medelijden. Doch nooit mogen de normalen worden opgeofferd aan de zieken en abnormalen.

Zooals elke idealistische beweging zal ook de N.S.B. juist

op de hulpbehoevenden een groote aantrekkingskracht uitoefenen, op de hulpbehoevenden in stoffelijken en in moreelen zin.

Men verwondert er zich wel eens over, dat bij beoefenaren van een beroep, dat naastenliefde en hulpvaardigheid vereischt, afkeurenswaardige gedragingen kunnen voorkomen. Men zou zich minder verwonderen, als men begreep, welk een aantrekkingskracht er uit gaat van zoo'n beroep ook op de abnormalen.

Zaak is het dus om onbevangen, óók in de N.S.B., op te letten, het kwaad te herkennen en zoo mogelijk te voorkomen. Er is geen ondeugd, die niet in een deugd kan worden omgezet. Hard werken en het betrachten van zelfopofferende naastenliefde is daartoe het beste middel.

Mededoogen, maar geen zwakheid dus tegenover de onevenwichtigen.

Maar nog meer opgepast voor die normalen, die met zelfzuchtige sluwheid en geveinsdheid met alle winden draaien en zelfs met geestdrift! Dat zijn de ware parasieten onder de slingerplanten. Geeft hun geen kans, Kameraden. In een omgeving van onbaatzuchtige harde werkers voelen ze zich niet thuis.

Doet dus uw best!

Hou Zee!

v. H.

Goudsberg - Godsberg

De drommen deinen uit de diepte
omhoog naar zon-bestraalde flanken,
waar 't licht zich over boog en riep te
verzaamlen àllen om te danken:
een volk dat leeft en dat zijn leven
weer wagen wil en niet zal wijken
van 't eigen erf in strijdend streven,
dat slechts door daadkracht gróót zal blijken!

Waar vreemde machten — godverloren,
ontworteld — maar een Goudberg kenden
in dwaze aanbidding, zal herboren
Dietsch volk zich vrij ter zonne wenden.
Daar treden thans in strijd-geleedren
wie dragers van de volkseer worden
en zich niet om sluw goud verneedren,
maar zich in ijz'ren àfweer gorden!

De vlaggen vonken van de touwen
als vlammen onder open luchten
— de Princevlaggen àller gouwen
doen onze nieuwe eenheid duchten!
Zooals zij op den Godsberg waaien,
zijn z' ons een eed: wij staan vereenigd,
getrouw, door goud noch gunst te paaien,
en eenmaal wordt àl 't leed gelenigd.

De drommen deinen naar de delling,
omlaag van zonlicht-stille toppen
opnieuw ten aanval in de stelling,
waarvoor ons hart voorgoed blijft kloppen.
Er dreunt met ons een vast vertrouwen
in elken voetstap: trouw den Leider! —
de strijd om 't volk zal niet verflauwen,
want gij en ik zijn samen strijder!

B. W.